

Drechtsteden

Drechtsteden **Economische Visie**

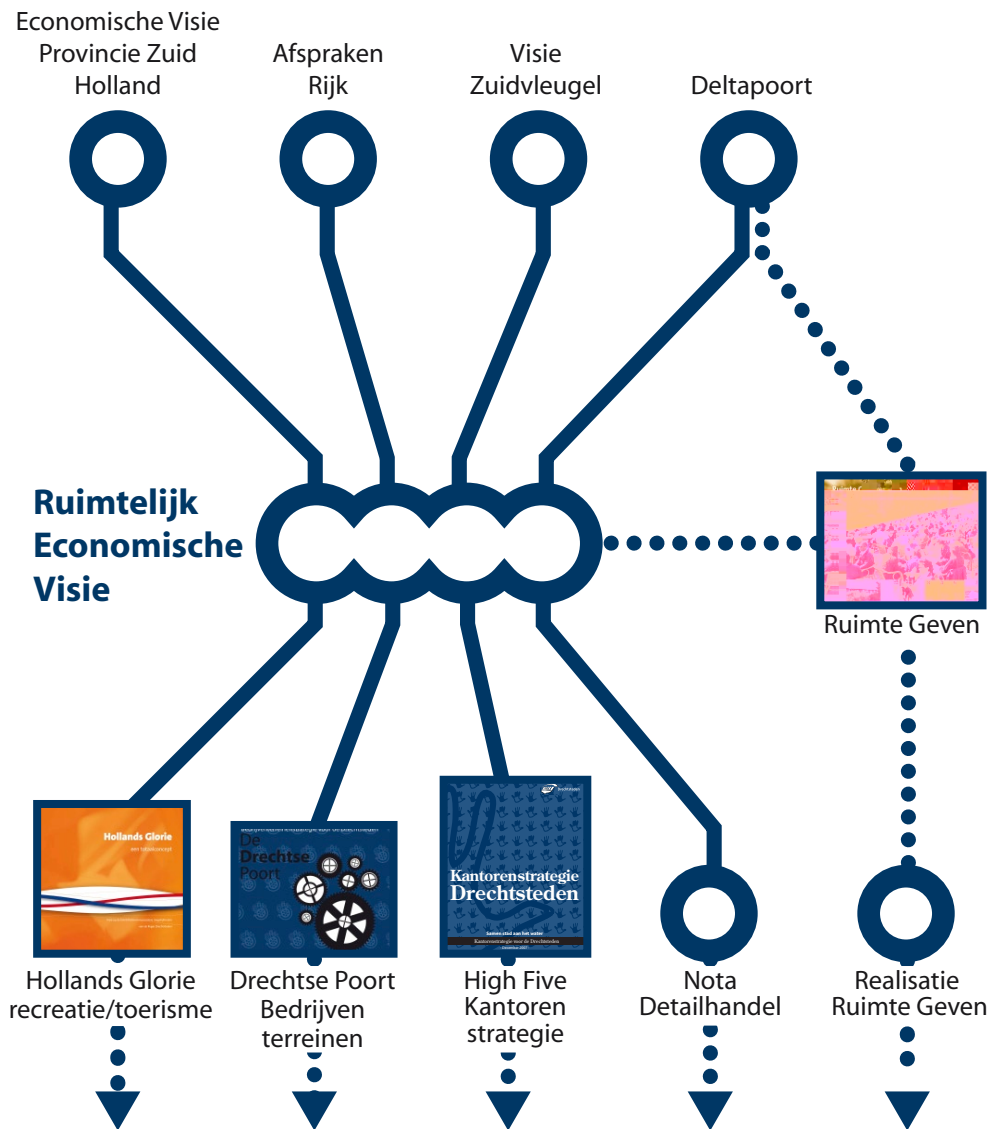
Het Werkt met Water

Ruimtelijk Economische Visie

- Maart 2008 -

Ruimtelijk Economische Visie: opgave

Een kop op regionaal economisch beleid

De Drechtsteden profileren zich steeds meer als één stedelijke regio. Recent is op diverse terreinen gemeenschappelijk regionaal beleid ontwikkeld. Met de uitwerking van de regionale visie detailhandel beschikt de regio straks over een duidelijk beeld van de ontwikkelingsrichting voor bedrijventerreinen, kantorenlocaties, toerisme en recreatie en voorzieningen. Met de uitwerking van de visie 'Ruimte Geven' wordt ook op ruimtelijk gebied duidelijkheid geschapen.

Bovendien dateerde het economisch profiel voor de regionale economie, het SEP, uit 2000. De doelstellingen en richtingen die hierin werden aangegeven behoeven een herijking.

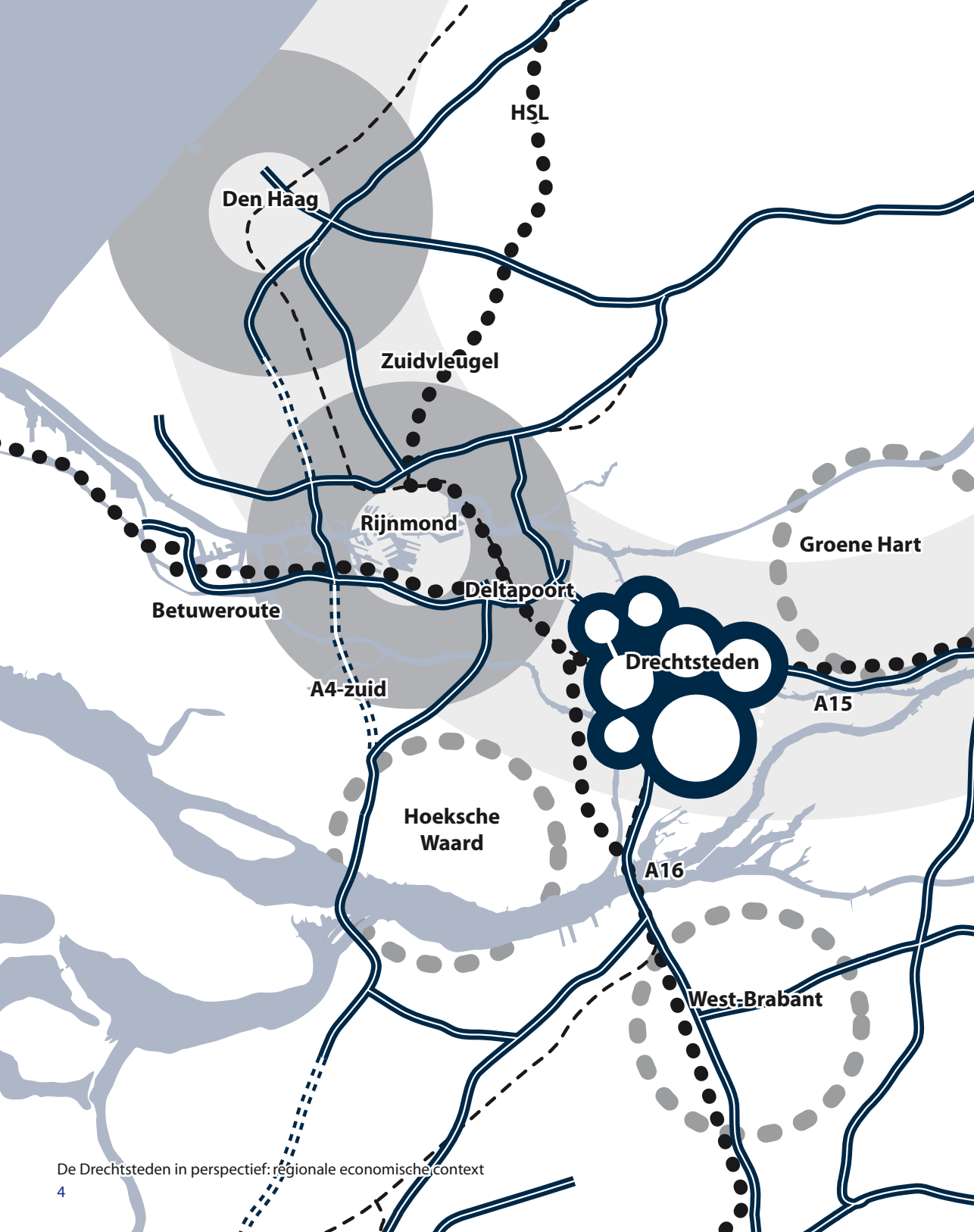
Het ontstaan van concreet regionaal economisch beleid en de behoefte aan een geactualiseerd, meer algemeen profiel van de regionale economie vormde de aanleiding tot de visie 'Het werkt met water'.

De economische visie vormt een kop op het sectorale beleid en stemt de ontwikkelingsrichtingen die daar uit voortvloeien af. Het hart van de visie is een geactualiseerd economisch profiel van de regio tot 2020. Dit profiel vormt een helder kader voor nieuwe en bestaande ontwikkelingen. De Economische Visie is een leesbare gids voor de richting en potentie van Drechtstedelijke economie.

Inhoudsopgave

2	Opgave/inhoud
4	De economische visie in een notendop
6	Analyse
8	Basiskwaliteiten
10	Hoofdrichting
12	Ruimtelijk Economisch Profiel
14	Thema's
22	Regionaal Economisch Beleid
23	Colofon

De economische visie in een notendop

De ruimtelijk economische visie zet in op een herontdekking van de Drechtsteedse identiteit en een nieuwe oriëntatie op de scharnierfunctie van de regio. In 2020 hebben de Drechtsteden zich ontwikkeld tot een complete, leefbare en samenhangende stadsregio met het water en de oevers als bindende en onderscheidende kwaliteit.

Basis

De economische focus op de rivieroevers en de gunstige ligging aan meerdere modaliteiten vormen de grootste kansen voor economische onderscheiding. Om die kansen te benutten moet de regio haar oevers herontdekken en zich profileren als een complete, leefbare regio.

Profiel

De uitwerking van het regionaal economisch beleid richt zich op vier schaalniveaus:

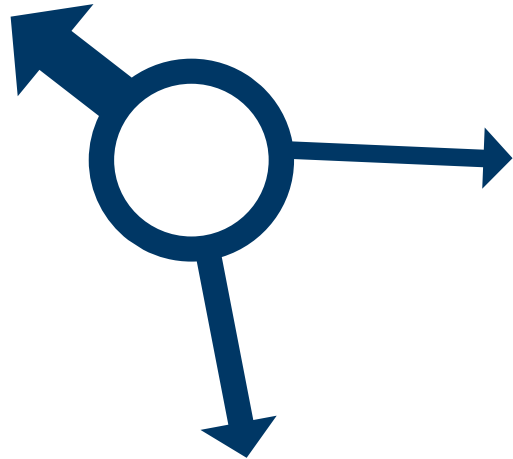
- *Internationaal* positioneert de regio zich als *specialist in de deltatechnologie*: slimme waterbouw met aandacht voor ecologie.
- Op *nationaal* niveau biedt de gunstige ligging kansen voor *verbreding van de regionale economie*.
- *Regionaal* streeft de regio naar een concurrerende positie als *complete stedelijke regio*.
- *Lokaal* wordt aan de waterfronten en rivieroevers gewerkt aan *leefbare en onderscheidende leefmilieus*.

De kansen voor de Drechtsteden: de oevers, de optimale bereikbaarheid, de herontdekking van het water, het realiseren van een gezond en volledig leef- en werkmilieu

De vier thema's in het regionaal economisch profiel

Regionaal krachtenveld Drechtsteden

Concurrentie

Van oudsher geldt de regio nationaal als een specialist in de maritieme sector. De niche van de regio is de zogenaamde deltatechnologie: bagger, scheepsbouw en logistiek.

De Drechtsteden liggen in een competitieve regio, binnen de invloedssfeer van 'grote broer' Rotterdam. Concurrerende economische milieus in Brabant, Rijnmond en Groene Hart zorgen ervoor dat zonder actief beleid koopkracht, werkgelegenheid en bedrijvigheid weglekt naar de omliggende regio's.

Capita Selecta uit de strategieën: concurrentie
Toerisme: Delft, Schiedam, Gouda
Kantoren: Capelle, Delft, Breda, Gorinchem
Bedrijventerreinen: Moerdijk, Hoeksche Waard, Groene Hart

Uitdagingen

De regio heeft een verrommeld karakter: de economische ontwikkeling is in het verleden onvoldoende op elkaar afgestemd en contrasten tussen industrie en woonmilieus bedreigen de leefbaarheid.

De Drechtsteden kennen een complexe milieuproblematiek, woon- en werkmilieus liggen tegen elkaar aan en bedreigen elkaars vitaliteit.

Uitvoeringsaspecten van regionaal economisch beleid, bijvoorbeeld op het gebied van transformatie-opgaven en detailhandel zijn nog onvoldoende onderling afgestemd.

Capita Selecta uit de strategieën:
Afstemmen beleid en attracties, compleet aanbod
Compleet planaanbod, belang van kwaliteit
Beschermen bestaande bedrijvigheid, oplossing milieuproblematiek

Regionale uitdagingen

Eigen kracht

Van oudsher oriënteert de regio zich op het water. De oevermilieus zijn een gemeenschappelijke historische waarde en een duurzaam werk- en leefmilieu. De regio is daarnaast omgeven en doorsneden door water, polder en de Biesbosch.

Daarnaast ligt de regio uitstekend bereikbaar per spoor, water en snelweg aan de poort van de Randstad, tussen Rijnmond en Antwerpen. In de Drechtsteden werkt een groot deel van de bevolking op de multimodaal bereikbare bedrijventerreinen aan grote transportassen.

Capita Selecta uit de strategieën:
Toerisme: Kinderdijk-oud Dordt-Biesbosch + rivieren
Kantoren: Ligging aan poort Randstad + eigen karakter
Bedrijventerreinen: Traditie aan/op de rivieren, ligging op scharnier

Regionale uitstraling

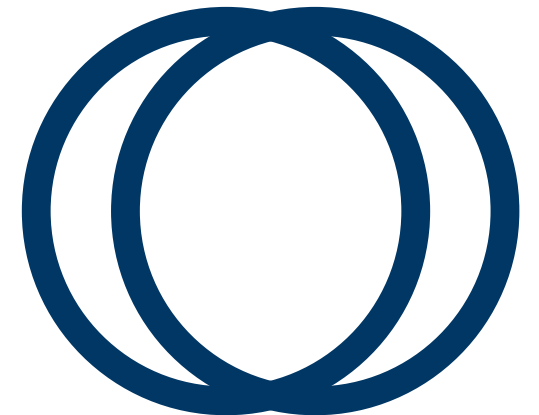
Trends

Binnen de context van onder andere Deltapoort en Mainportontwikkeling Zuid wordt over de ontsluiting en inrichting van de regio gedacht.

Actief meedenken in bovenregionale ontwikkelingen zoals Deltapoort of infrastructuur is van belang om de economische positie van de regio te verstevigen en een manier om bovenregionaal middelen te genereren.

De discussie rondom bereikbaarheid en de facilitering van bovenregionale vraag dient op een hogere schaal te worden gevoerd.

Capita Selecta uit de strategieën:
Regionaal toerisme: Vestingdriehoek, Hollandse Watersteden,
Kantoren: Zuidvleugel, Deltapoort, A16-corridor
Regionale terreinen: Hoeksche Waard, Moerdijk

Aanhaken bij parallelle programma's

De Merwede-oever in Papendrecht. De rivier en haar oevers zijn tegelijkertijd infrastructuur, werklocatie, recreatiegebied en uitzicht.

Oevers

De spoorbrug over de Oude Maas: één van de drukste spoortrajecten van Nederland kruist een hoofdvaarroute tussen werlthavens Rotterdam en Antwerpen.

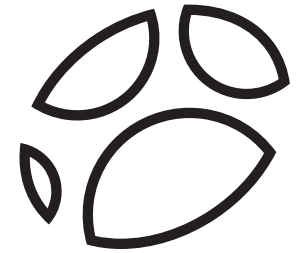
Scharnier

Basiskwaliteiten

De aanwezige potentie in het landschap, de regionale economie en de regionale ligging vormen de basiskwaliteiten van de regio.

Oevers

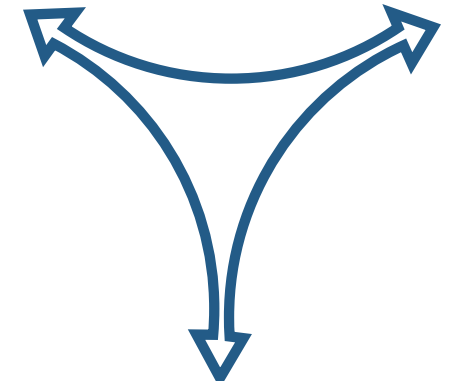
De rivieroevers lopen als een 'blauwe' draad door de Drechtstedse economie. Water bindt de regio, letterlijk door de waterbus, de dijken en de bruggen, figuurlijk door de gezamenlijke traditie in scheepsbouw, binnenvaart en bagger; de zogenaamde deltatechnologie. Maar ook Kinderdijk, de Biesbosch en de Dordtse binnenstad zijn watergerelateerde factoren in de regionale economie. De variatie aan oevers en activiteiten daarop zijn een 'unique selling point' van de regio. Aan de waterkant liggen kansen voor identiteit, creativiteit en innovatie. Dat maakt de Drechtsteden uniek in Nederland.

De Drechtsteden delen rivieroevers

Scharnier

De Drechtsteden liggen strategisch, op een kruispunt van modaliteiten, aan belangrijke transportroutes: aan de A16, Noord en Dordtse Kil tussen Randstad en Antwerpen, aan de Merwede, Betuweroute en A15 tussen Rijnmond en Duitsland, en als zeehaven aan de Oude Maas. De regio heeft een scharnierfunctie tussen Randstad en het Europese achterland. Deze ligging biedt potentie voor verbreding van de economie. De Drechtsteden kunnen uitgroeien tot een 'strategische uitvalsbasis', dichtbij het vuur maar toch ver genoeg af van de congestie van de belangrijkste economische mainports.

Scharnier tussen Randstad en oosten/zuiden

Oceanco in Alblasserdam: bouw van luxueuze jachten.

Villa Augustus: toonaangevende horeca op voormalig industrieterrein.

Renaissance

Uitzicht op sleepboten in bedrijf: de Riedijkshaven in Dordrecht

Leefbaarheid

Hoofdrichting

Om de twee basiskwaliteiten optimaal te benutten wordt economische ontwikkeling gericht op de twee belangrijkste opgaves.

Renaissance

Een herontdekking van het water en haar oevers als bindend en stuwend element. Het ontstaan van de Drechtsteden als één samenhangende stedelijke regio aan het water biedt kansen voor het herontdekken van de regionale kwaliteit. Die renaissance kan plaatsvinden door attractieve, inventieve en creatieve invullingen te ontwikkelen voor het goud van de regio. In de natuurlijke, stedelijke en industriële boorden van Oude Maas, Kil, Noord en Merwede ligt de ruimte en de kans voor nieuwe Drechtstedse bedrijvigheid. In een typisch Drechtstedelijk milieu.

Herontdekking van de relatie met de rivier

Leefbaarheid

Een vitale economie is gebaat bij een aantrekkelijke leef- en werkomgeving: veilig, duurzaam, mooi en gezond. Dat betekent niet alleen het beperken en voorkomen van bijvoorbeeld milieuhinder door verkeer en industrie, maar ook het realiseren van 'Quality of Life'. Om zich als zelfstandige regio te positioneren is het van belang dat er een compleet aanbod voor wonen, werken en recreatie voorhanden is voor bewoners, bezoekers en gebruikers van de regio. Interne samenwerking, zoals die nu vorm krijgt, moet leiden tot een helder en afgewogen totaalbeeld van attracties, voorzieningen en werkgelegenheid.

Versterken van de Drechtsteden als leefmilieu

Ruimtelijk Economisch Profiel

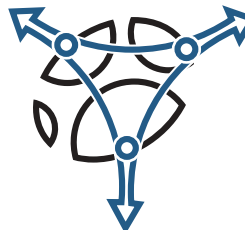
Kansen en kwaliteiten van de Drechtsteden

Werken met Water

Ruimte voor delta- en watergerelateerde bedrijvigheid.

Poort van de Randstad

Benut positie aan infrastructuur

Compleet Stedelijke Regio

Een eerlijk en competitief leef- en werkmilieu

Aantrekkelijke waterfronten

Versterk de relatie met de rivieren en de omgeving.

Het Economisch Profiel is opgesteld uit de analyse van het regionaal economisch beleid. Doel van het profiel is om de regionale economische doelen te kunnen scheiden naar reikwijdte en doelgroep.

Het profiel laat zich lezen als een kegel. De top van de kegel is de smalle gespecialiseerde top van de regionale economie, waarin de regio mondiaal meespeelt. De doelstellingen en projecten die bij deze top horen, zijn echter alleen mogelijk indien ook de basis in orde is: de leefbaarheid en vitaliteit van de lokale woon- en werkgebieden en de interne afstemming van gemeentelijk beleid.

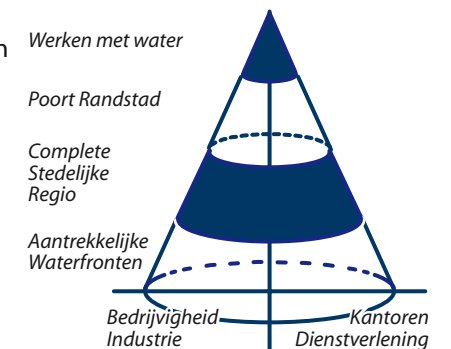
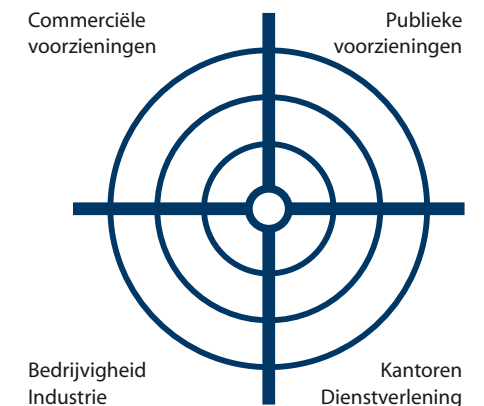
De plattegrond van de kegel is verdeeld in vier sectoren die gezamenlijk de regionale economie vormen

1. Bedrijvigheid (bedrijventerreinen etc.)
2. Dienstverlening/kantoren (kantorenlocaties)
3. Publieke voorzieningen (onderwijs, zorg)
4. Commerciële voorzieningen (detailhandel, horeca)

Selectiecriteria

De thema's in het profiel maken het mogelijk om het regionaal belang van lokale of regionale projecten te bepalen door ze te koppelen aan één van de schaalniveaus.

De selectiecriteria bij de thema's dienen als indicatie voor zo'n afwegingskader. Door eenduidige criteria te benoemen waaraan projecten dienen te voldoen, wordt helder en doelgericht beleid gefaciliteerd.

De kegel die de basis vormt van het economisch profiel van de Drechtsteden.

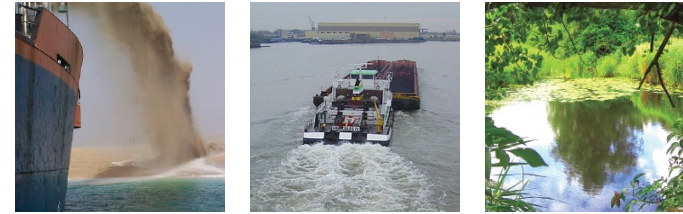
Door spraakmakende projecten over de hele wereld is multinational 'Boskalis' een icoon van de Drechtsteden. Met de traditie in deltatechnologie heeft de regio een specifiek cluster in huis.

Het thema 'Werken met Water' beoogt een verdere specialisatie in de deltatechnologie: faciliteren van de bestaande bedrijven, het aantrekken van nieuwe, innovatieve spelers en het promoten van de natte kennis, traditie en het erfgoed in de regio.

Selectiecriteria Werken met Water	
Doelstelling	Ondersteuning van de 'natte' sectoren van de regio met een internationale impact.
Secundaire effecten	Ontwikkelen van een kenniscluster in de natte ecologie, versterken van de koppositie in waterbouw.
Schaal	Internationaal (Europa, wereld)
Speerpunten economie	Ecologie, water- en scheepsbouw, binnenvaart, toerisme.
Thema's	Innovatie, kennisdelen, duurzaamheid, techniek.
Locaties	Natte bedrijventerreinen, kantorenlocaties, waterfronten, 'natte trekkers' als de Biesbosch en Kinderdijk
Regionale beleidsaspecten	Maritiem/ecologisch onderwijs, regionale acquisitie, milieu.

Werken met Water

De regio profileert zich als wereldspeler op het gebied van Deltatechnologie en duurzame natte ecologie.

Internationaal staat de regio al op de kaart door de traditie in de deltatechnologie. Van Dubai tot Duisburg zijn Drechtsteedse producten te vinden. Kinderdijk is een wereldwijd bekend icoon van waterhuishouding. De natte sector, met multinationals als IHC en Boskalis is anno 2007 opnieuw een stuwende economische factor in de regio.

Op de internationale schaal zet de regio in op versterking van het cluster. Ecologie en duurzaamheid zijn thema's die steeds vaker een cruciale rol spelen in de economie. Het achterland en de achtergrond van de regio, in de vorm van polders, rivieren en Biesbosch geven de regio een voorsprong op dit gebied.

Ruimte voor delta- en watergerelateerde bedrijvigheid.

De gunstige ligging aan infrastructuur en de positie in de Randstad maakt de regio een goede uitvalsbasis voor advies- en ontwerpdiensten. Bijvoorbeeld UNIT4, een softwarebedrijf dat een nieuw groot hoofdkantoor aan de A15 in Sliedrecht heeft gebouwd.

NL

De 'Poort van de Randstad' richt zich op de verbreding van de regionale economie met sectoren die zich aangetrokken voelen door de gunstige ligging aan water, weg en spoor nabij de Randstad.

Selectiecriteria Poort van de Randstad

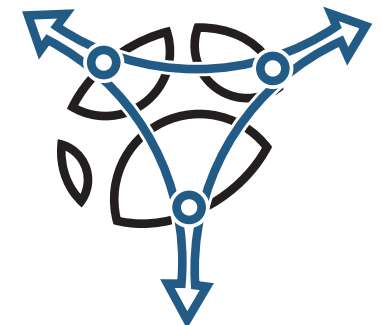
Doelstelling	Verbreden van de economie door potentie van knooppunt voor nieuwe bedrijvigheid beter te benutten.
Secundaire effecten	Meer banen in meer economische sectoren.
Schaal	Nationaal (Randstad, Zuid-west Nederland)
Speerpunten economie	Dienstverlening, bovenregionale vestigingen, logistiek en creatieve- industrie.
Thema's	Bereikbaarheid, intermodaliteit, herstructurering
Locaties	Snelweglocaties, kantoren- en bedrijventerreinen, stedelijke oevers en waar mogelijk ontsloten door goed OV, zoals Stedenbaan.
Regionale beleidsaspecten	Regionale bereikbaarheid, regionale acquisitie, horeca- en detailhandel, herstructureringsopgave

Poort van de Randstad

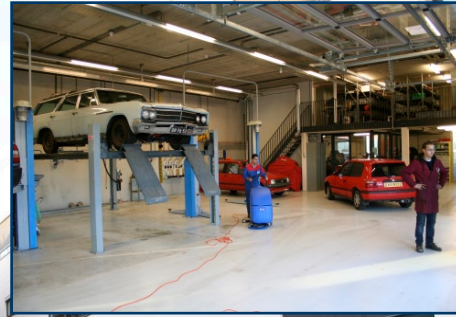
De ligging van de regio als 'scharnier' tussen Randstad en achterland biedt potentie voor verbreding van de regionale economie.

De goede bereikbaarheid van de regio, in en buiten de spits in combinatie met de ligging op een bundeling van water- en spoorwegen vormt een vestigingsfactor van formaat. Daarmee acquireert de regio actief op nieuwe, arbeidsintensieve sectoren als zorg, slimme logistiek en dienstverlening. Door het aansprekende cultureel erfgoed profileert de regio zich als een visitekaartje van Holland.

Benut positie aan infrastructuur

Het Leerpark in Dordrecht is een cluster voor middelbaar onderwijs. Door regionale stedelijke voorzieningen op het gebied van zorg, vrije tijd en onderwijs serieus te nemen, behoudt de regio haar concurrentiepositie in de omgeving.

Regio

Het streven naar een complete stedelijke regio betekent dat economisch beleid zich uitstrekt tot een concurrerend leefmilieu. Een volledig aanbod op het gebied van detailhandel of onderwijs is behalve een impuls voor de werkgelegenheid ook een bijdrage aan de regionale concurrentiekracht.

Selectiecriteria Complete Stedelijke Regio

Doelstelling	Verbreden van het aanbod aan stedelijke woon, werk en recreatie voorzieningen.
Secundaire effecten	Ontstaan van een bovenregionaal concurrerend werk- en woonmilieu
Schaal	Regionaal (Stad, regio)
Speerpunten economie	Lokale bedrijvigheid, detailhandel, horeca
Thema's	Hiërarchie in voorzieningen, kwaliteit op kantoren- en bedrijvenlocaties, multifunctionaliteit.
Locaties	Werkgebieden, dorps- en stadskernen, perifere detailhandelslocaties
Regionale beleidsaspecten	Regionale bereikbaarheid, onderwijs, regionale acquisitie, horeca- en detailhandel, kantoren- en bedrijventerreinen.

Compleet Stedelijke Regio

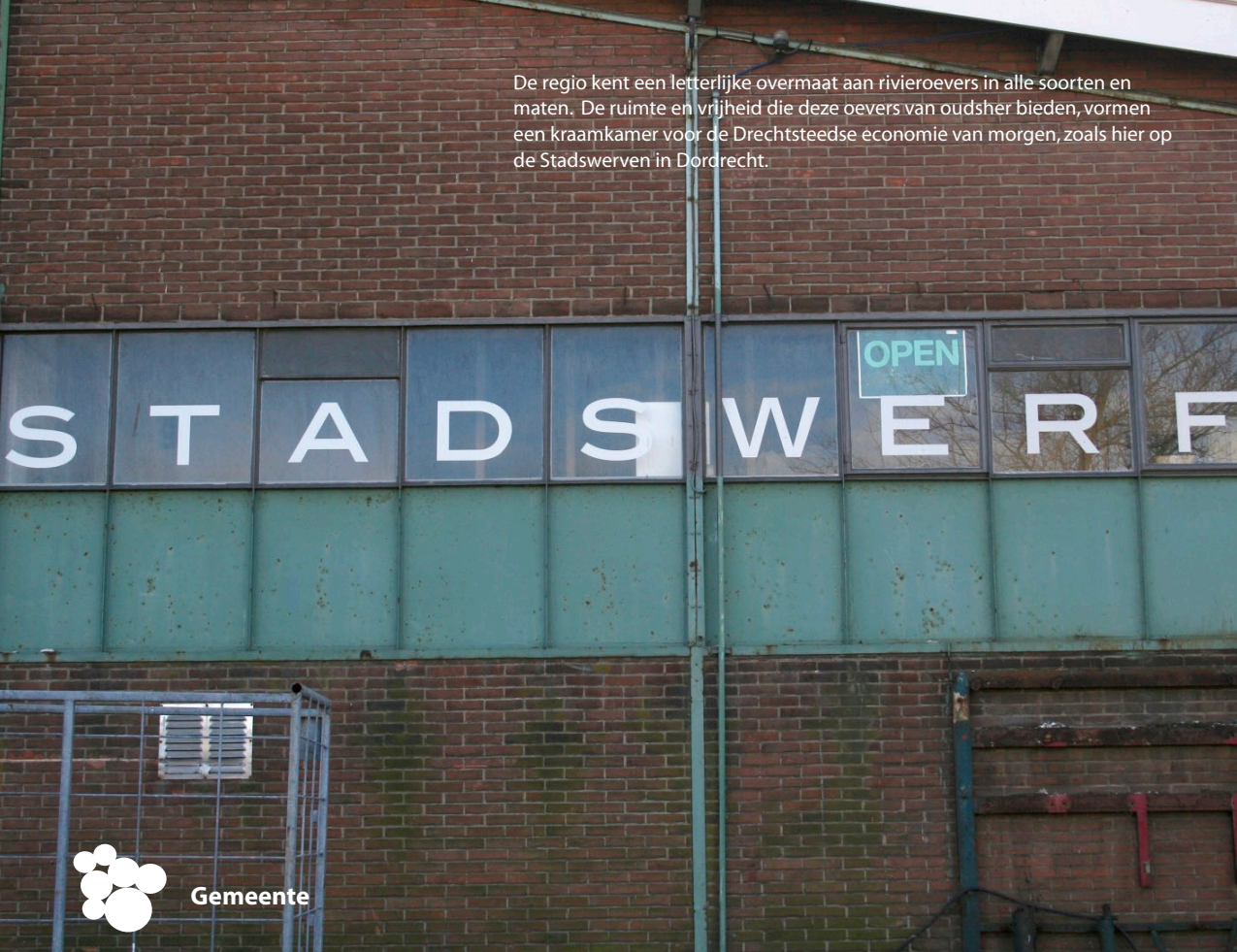

Het goed functioneren van de economie Drechtsteden is gebaseerd op een compleet, hiërarchisch en veelzijdig aanbod van voorzieningen, woon- en werkmilieus.

Binnen de regio is er duidelijkheid over specialisatie van kernen, voorzieningencentra en bedrijventerreinen. De regio werkt actief en gezamenlijk aan het realiseren van een steeds beter en completer aanbod van stedelijke voorzieningen. Bijvoorbeeld door het aanbieden van nieuwe, specifieke stedelijke woonmilieus en door ruimte te geven aan nieuwe, commerciële functies.

Een eerlijk en competitief leef- en werkmilieu

De regio kent een letterlijke overmaat aan rivieroeveren in alle soorten en maten. De ruimte en vrijheid die deze oevers van oudsher bieden, vormen een kraamkamer voor de Drechtsteedse economie van morgen, zoals hier op de Stadswerven in Dordrecht.

Aantrekkelijke Waterfronten

De lokale schaal is de basis van het profiel. Op terreinen en in de kernen wordt gewerkt aan hoogwaardige, veelzijdige milieus die een sterke relatie hebben met het water.

De gemeenten van de Drechtsteden werken, in onderlinge overeenstemming, aan aantrekkelijke bedrijventerreinen, woon- en werkgebieden langs de rivier. Binnen de Drechtsteden wordt lokaal ingezet op het realiseren van hoogwaardige woon- en werkmilieus aan of nabij de rivieroeveren. Over de regio bezien vormt de variatie aan oevers de basis van de regionale identiteit.

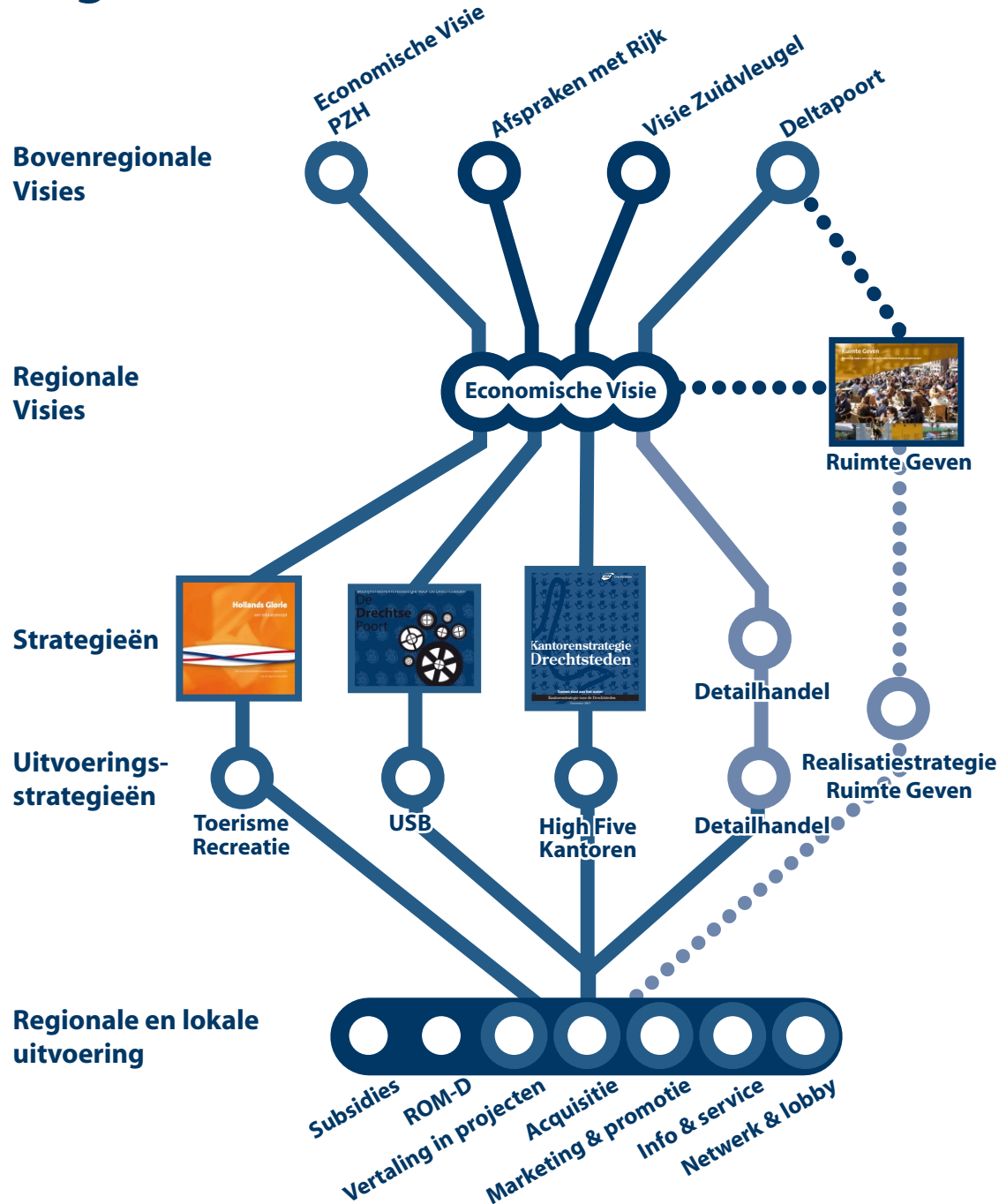

Binnen Drechtsteedse gemeentes concentreert de economie zich rond de rivieroeveren. Door enerzijds de lokale economie daar te faciliteren en anderzijds leefbaarheidsconflicten lokaal op te lossen ontstaat hier een duurzaam functionerend leefmilieu.

Selectiecriteria Aantrekkelijke Waterfronten	
Doelstelling	Herontdekken en beter benutten van lokale kwaliteiten en identiteiten door de relatie met het water te versterken.
Secundaire effecten	Verbeteren van de kwaliteit binnen werk- en woongebieden.
Schaal	Lokaal (Dorp, kern, wijk)
Speerpunten economie	Natte bedrijven, lokale dienstverlening, lokale ontwikkelingen.
Thema's	Leefbaarheid, herstructurering, rivieroeveren.
Locaties	Rivierdijken, stads- en dorpskernen, bedrijventerreinen.
Regionale beleidsaspecten	Natte bedrijvigheid, vestigingsklimaat, lokale bereikbaarheid, groen en milieu.

Versterk de relatie met de rivieren en de omgeving.

Alle foto's en afbeeldingen zijn afkomstig van Zandbelt&vandenBerg behalve :
 Pagina 10, Villa Augustus
 P. 15, baggerschip,
 p. 15, duwbak op de Merwede,
 p. 15, Biesbosch.

Deze afbeeldingen zijn afkomstig van
 www.flickr.com

Deze ruimtelijk economische visie is ontwikkeld door Zandbelt&vandenBerg in opdracht van:

 Drechtsteden
 Bureau Drechtsteden
 Noordendijk 250
 Postbus 619
 3300 AP Dordrecht
 t 078-6398500
 f 078-6398502
 e info@drechtsteden.nl
 i www.drechtsteden.nl

Projectleider:
 Paulien Eisma

 Zandbelt&vandenBerg
 spatial engineering and consultancy
 Westblaak 37
 3012 KD Rotterdam
 t +31 (0)10 - 270 92 16
 f +31 (0)10 - 270 92 17

e info@zandbeltvandenberg.nl
 i www.zandbeltvandenberg.nl

December 2008
 1e druk

Projectteam:
 Daan Zandbelt, Bart Witteman,
 en Thomas Sturkenboom

De ruimtelijk economische visie zet in op een renaissance van de Drechtsteedse identiteit en een nieuwe oriëntatie op de scharnierfunctie van de regio. In 2020 hebben de Drechtsteden zich ontwikkeld tot een complete, leefbare en samenhangende stadsregio met het water en de oevers als bindende en onderscheidende kwaliteit.

Drechtsteden

Zandbelt & vandenBerg
spatial engineering and consultancy